

**Modře označené štítky znamenají,
že není zaplacené předplatné!
Předplatné na jeden rok je
32,71+ 2,29 (GST) = 35 kan. dolarů
Cena 1.40 + 0.10 (GST) = 1.50 dolaru.**

Agreement # 40005374/ Registration # 09089

**Datum, dokdy jsou
noviny předplacené,
je v pravém horním
rohu štítku!**

J Time
Committed
À délai
convenu

**Telefon: 416/530-4222
Fax: 416/530-0069
E-mail: abe@zpravy.ca
abe@satellite1-416.com**

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 2.

(328.)

Vol. 15.

satellite **1-416**

**Thursday,
January 27,
2005**

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

Je Yuri Dojč jenom dítě Štěstěny?

Upřímně se doznávám, že už jsem dlouho nezažila tak příjemnou společnost jakou mi byl Yuri Dojč při přípravě rozhovoru: chcete humor? Máte ho mít. Toužíte po "perlách" moudrých lidí? Prosim, tady jsou: Rádi byste chtěli slyšet zkušenosti přinesené životem? Ani to není problém. To tedy především. Člověku se až zdá, že tomuto šarmantnímu muži všechno v životě vyšlo.

Ovšem existují i u něho chvíle, které odkrývá nerad a které si nechává jenom pro chvíle nejvzácnějšího a toho nejintimnějšího vzpomínání. K nim patří i moment posledního vydechnutí jeho maminky. Moment, který zvětšil, aniž by s ním přirozeně dopředu počítal, svým fotoaparát. A další takové, které dnes a do budoucna budou hovořit o tichém hrdinství lidí, jejichž utrpení dokáže pochopit jen ten, kdo jím prošel. Přežijí. "Kolekce o těchto lidech se udělat musela, neboť tato generace lidí, kteří byli v koncentracích, umírá a svět musí o této katastrofě vědět, neboť když se nenaučíme z historie teď, tak se nenaučíme nikdy. Tečka. A mnozí tito lidé, což mě nejvíce fascinovalo, se narodili v Rakousko-Uhersku, přežili první republiku, druhou, fašismus, komunismus a stále mají v sobě důstojnost. A to je neskutečné. Oni nejsou hrdinové, oni jsou pro mě superstar, ne hollywoodské hvězdy se svojí prázdnotou. Člověk, který v jedné zemi, mnohdy v jednom městě všechno v životě třikrát čtyřikrát ztratil a pokaždé se uměl postavit na nohy a viděl i v té mizérii nějakou naději, to je pro mě maximum. A tito lidé to do jednoho dokázali. Nikdo nežil v chudobě, každý se postavil na nohy," obdivuje své hrdiny z černobílých fotografií jejich autor. A půvabné, dramatem nabitě fotky střídá jedna druhou. Že se jedná o období židovské perzekuce za druhé sv. války, není třeba zdůrazňovat. Právě tito o ní vědí své... Možná stejně tolik i jeho kanadští hrdinové z války. Projekt *Portraits of Bravery*, na kterém nyní pracuje.

S mistrem světové digitální fotografie jsem se setkala v jeho ateliéru v centru Toronto. V centru, ale přesto v tichém jeho zákoutí. Prostor, vzduch, světla, vysoký strop, kolem dokola samé - také proč ne, pan Dojč je fotograf - poličky s roztodivnými rekvizitami. Ale zase ne tolik, kolik bych předpokládala. Fotograf mi totiž vždycky připadal jako aranžér okamžiku - tetičky s kloboukem, dětičky s míčem, maminka s květinou, bráškové v námořnických oblečcích - pamatujete

Pokračování na str. 4

Yuri Dojč: Pražský polibek

Jan Palach a Jan Patočka

Podle různých odhadů se pohřbu Jana Palacha zúčastnilo v lednu roku 1969 milion lidí. Přesné číslo již nikdo nezjistí. Byla to největší demonstrace po Sověty vedené invazi do Československa. Na další takhle velkou demonstraci se čekalo dvacet let. Pohřbu profesora Jana Patočky se v březnu roku 1977 zúčastnilo podle mého odhadu tisíc lidí. Byla to rovněž největší demonstrace své doby. Nevím, jestli je správné hovořit o pohřbech jako o demonstracích.

Zatímco první pohřeb snímala televize, záběry byly v televizních novinách, věnoval se jí rozhlas, zúčastnili se ho zástupci univerzity a představitelé státu, kteří však již měli vykročeno kolaboračním směrem. Druhý pohřeb již snímaly pouze kamery nových videorekordérů StB a hovořila o něm pouze Svobodná Evropa, BBC a Hlas Ameriky.

Po tom, co se Jan Palach upálil se na vysokých školách diskutovalo o tom, co se stalo. Nikdo neměl jasno. Ani dva pozdější kandidáti věd, profesori na teologické fakultě, kterou jsem tehdy navštěvoval. Zatímco novozákonní profesor Petr Pokorný tvrdil, že byla důležitá doba, kdy se Palach upálil a, že bylo nutné zasáhnout největší počet lidí, historik Amedeo Molnár zastával názor, že z etického pohledu není důležité, jestli se pro pravdu umírá před miliony nebo jestli někdo umře sám u zdi. Vzhledem k jejich zaměření

bych čekal přesně opačné názory. Tehdy jsem dal za pravdu Amedeu Molnárovi, který o tři roky později seděl v komisi, která mne za to, že jsem nezměnil vztah k veřejnosti a ke kolektivu ze zmíněné vysoké školy vyloučila.

Po pohřbu profesora Patočky se studenti i profesori na vysokých školách zabývali jinými problémy než etika. Škoda, tato generace, která dnes politicky vládne má v této oblasti jisté nedostatky. Profesor Molnár ani Pokorný nediskutovali se studenty. Nutno přiznat, že v tomto ohledu byl profesor Pokorný konsistentnější. Nediskutovalo se ani o problému násilí a nenásilného odporu.

V divadlech se nehrál Dürrenmatt, filmy režisérů jako Bergman, Tarkovský, Buñuel šly do trezorů. Pravdou je, že se občas promítaly ve filmových klubech. Solženicynovo heslo: *Žít v pravdě!* se stalo utopií.

Přesto jako zázrakem se během Palachova týdne roku 1989 lidi rozpomenuli na dvacetiletého studenta z filosofické fakulty a došlo o pár měsíců později k nenásilné revoluci. Netekla krev, v CBC tvrdili, že na Václavském náměstí nezůstal ani špaček od cigarety.

Po letech se však dovidáme od různých pseudohistoriků, jak vše bylo upečeno dopředu, že se jednalo o divadlo, kterému lid naletěl. Skuteční hrdinové nebyli Jan Palach, Jan Patočka, Pavel Wonka, Andrej

Sacharov, Alexandr Solženicyn, Jurij Daniel či Andrej Siňavský...

Koncem sedmdesátých let seděl na Borech jeden prodáváč ze zeleniny. Jednou při večerní meditaci a zpytování svědomí se obrátil na politického vězně Františka Pitora se slovy: „To je zajímavé, že dnes všichni političtí sedí za § 132.“ (Tento paragraf označoval rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví.) Zelinář, slušný člověk, měl pravdu - skutečně tento paragraf neexistoval v žádné normální zemi. Pokud se mě zeptáte, jestli měl mít nárok na spravedlivý veřejný soud, řeknu že ano. Zrovna tak má právo na veřejný soud Vladimír Hučín. Jeho obrana, že si pořídil v sedmdesátých letech zbraně na komunisty a lidové milice má svou logiku, ale nějak mě nedojímá.

Nedávno se mě někdo ptal proč jsem proti bratrům Mašínům. Odpověděl jsem, že proti nim nejsem, ale že si nemyslím, že by měli dostat vyznamenání. Vůbec bych šetřil s vyznamenáními. Pokud bych nějaké někomu dal, tak za záchranu života, za pomoc trpícím, nikoliv za to, že někdo něčí život zmařil. Dotyčný namítl, že bych pak nemohl dát žádné vojenské vyznamenání. Moje odpověď byla, že bych je asi nikdy nedával.

Je to tím, že skutečně moji hrdinové jsou trochu někde jinde a většinou se o nich nikdo nikdy nedoví.

Aleš Březina
